

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-10-11

Närvarande: f.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och regeringsrådet Nils Dexe.

Genomförande av ekodesigndirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 4 oktober 2007 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ekodesign,
2. lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar,
3. lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Bengt Agartz.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Förslaget till lag om ekodesign

Som framgår av framställningen nedan under 15 § förordar Lagrådet att ett stycke i paragrafen bryts ut till en ny paragraf som betecknas 9 §. Numreringen av de efterföljande paragraferna ska justeras i enlighet härmed. Lagrådet använder sig av denna justerade numring i sitt yttrande.

10 §

I paragrafen, som har en motsvarighet i artikel 14 i direktivet, finns bestämmelser om skyldigheten att lämna konsumentinformation. I artikelns andra strecksats men inte i paragrafen föreskrivs att konsumenter av energianvändande produkter ska få information om produktens ekologiska profil och fördelarna med ekodesign, om genomförandeåtgärderna kräver det. Inskränkningen av informationsskyldigheten bör föras in i punkt b i paragrafen, som bör ges följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en tillverkare av en energianvändande produkt eller del eller dennes representant ska, på det sätt som denne anser lämpligt, se till att konsumenter får

- a) den information som är nödvändig för att kunna använda produkten eller delen energieffektivt och med låg miljöpåverkan, och
- b) information om dels alla miljöaspekter som är knutna till produkten eller delen under dess livscykel, dels fördelarna med ekodesign, om så krävs i den relevanta genomförandeåtgärden.

13 §

Av paragrafens andra mening framgår att bestämmelserna i lagen och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen är subsidiära i förhållande till andra tillämpliga bestämmelser.

Enligt Lagrådets mening kan meningen utformas något enklare och paragrafen kan förslagsvis ges följande lydelse:

Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska se till att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detta gäller dock bara i den utsträckning som det inte finns relevanta bestämmelser om tillsyn i någon annan författning.

15 §

Enligt den föreslagna lagtexten i första stycket första meningen i paragrafen har en tillsynsmyndighet rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover eller liknande som behövs för tillsynen. Enligt andra meningen gäller ett sådant beslut omedelbart.

Författningskommentaren till bestämmelserna tyder på att avsikten är att tillsynsmyndigheten ska kunna meddela föreläggande i fall som avses i första stycket, t.ex. om att handlingar ska tillhandahållas, och att ett sådant föreläggande ska kunna förenas med vite enligt 14 §. Att bestämmelserna ges denna innebörd synes också bättre motsvara vad som förutsätts enligt direktivet. Detta bör komma till klart uttryck i lagtexten.

Enligt Lagrådets mening bör det i bestämmelserna vidare finnas en avgränsning av tillämpningsområdet så att de bara kan göras gällande i förhållande till de personer som svarar för att energianvändande produkter och delar uppfyller de krav som kan ställas enligt lagen.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att första stycket ges följande lydelse:

Ett föreläggande enligt 14 § får avse att en tillverkare, dennes representant eller den person som avses i 11 § ska tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande gäller omedelbart.

Andra stycket innehåller en bestämmelse som innebär att en tillverkare eller dennes representant ska bevara visst material under en bestämd tid. Bestämmelsen riktar sig direkt till tillverkaren eller dennes representant och bör i stället placeras under rubriken Tillverkares ansvar och där bilda en egen paragraf, lämpligen som 9 § sist under rubriken.

Bestämmelserna i paragrafens sista stycke innehåller en skyldighet för en tillverkare eller dennes representant att inom tio dagar ställa dokumentation till förfogande gentemot både en svensk tillsynsmyndighet och tillsynsmyndigheter i andra stater inom EU. Till den del skyldigheten gäller i förhållande till en svensk tillsynsmyndighet förefaller regleringen närmast överflödigt med hänsyn till de befogenheter som en sådan myndighet avses få genom 14 § och 15 § första stycket. Bestämmelserna torde därmed främst ta sikte på utländska tillsynsmyndigheters behov av att få ta del av dokumentation. Någon bestämmelse om rätt för sådana utländska myndigheter att verka i Sverige har emellertid inte föreslagits och torde inte heller vara avsett. Det kan därför ifrågasättas om inte dessa myndigheters behov av att få tillgång till dokumentation som finns här i landet bör tillgodoses genom medverkan av en svensk tillsynsmyndighet. Denna fråga bör övervägas ytterligare vid den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

16 §

I paragrafen ges tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder. På begäran av tillsynsmyndigheten får Kronofogdemyndigheten besluta om särskild handräckning.

Tillsynsmyndighetens tillträdesrätt bör uttryckligen begränsas till sådana områden m.m. som har anknytning till en verksamhet som tillsynen avser, jfr 20 § första stycket 2 livsmedelslagen (2006:804). Vidare bör enligt modell från samma lag, se 27 §, jfr också 12 kap. 5 § fjärde stycket ellagen (1997:857) och 26 § tredje stycket produktsäkerhetslagen (2004:451), polismyndigheten lämna det biträde som behövs vid tillsynen.

Paragrafen kan förslagsvis ges följande utformning:

För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som tillsynen avser, dock inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna det biträde som behövs vid tillsynen.

18 §

En tillsynsmyndighets åtgärder enligt 16 § i syfte att få tillträde till områden m.m. avses inte kunna bli föremål för överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Första stycket i första meningen i paragrafen bör därför förtydligas så att det framgår att de beslut av tillsynsmyndigheten som avses i bestämmelsen är beslut enligt 14 och 15 §§.

I andra stycket bör klargöras att regleringen gäller beslut som fattas av en tillsynsmyndighet.

På grund av det anförda förordar Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 14 och 15 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av beslut som fattas av en tillsynsmyndighet enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Förslaget till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

Enligt vad som anges i lagrådsremissen är avsikten att bestämmelser om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar ska tas in i förordning eller myndighetsföreskrifter. Även om sådana nya bestämmelser kommer att överensstämma med bestämmelserna i den upphävda lagen bör säkerställas att produkter som vid upphä-

vandet av lagen redan har släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen inte omfattas av den nya regleringen.

Med anledning av det som nu sagts bör ikraftträdandebestämmelserna ges följande lydelse:

Härigenom föreskrivs att lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande elektriska kylskåp och frysar som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

Förslaget till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

I likhet med vad Lagrådet förordat beträffande det närmast föregående lagförslaget bör ikraftträdandebestämmelserna ges följande lydelse:

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande förkopplingsdon till lysrör som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

Övriga frågor

Lagrådet lämnar förslagen i övrigt utan erinran.